

Heks

Voor Polly

Het was onmogelijk om te weten wat voor leven het meisje zou hebben gekregen. Wie ze zou zijn geworden. Wat voor werk ze zou hebben gehad, van wie ze zou hebben gehouden, om wie ze zou hebben gerouwd, wie ze zou hebben verloren en wie ze zou hebben gewonnen. Of ze kinderen zou hebben gekregen en wat voor mensen dat dan zouden zijn geworden. Je kon je zelfs niet voorstellen hoe ze er als volwassen vrouw zou hebben uitgezien. Op vierjarige leeftijd was nog niets af. Haar ogen hadden een blauwgroene kleur; haar haar, dat bij de geboorte donker was geweest, was nu blond met een rode zweem, en de kleur kon best weer veranderen. Dat was nu helemaal moeilijk te zien. Ze lag met haar gezicht naar de bodem van het meer. De achterkant van haar hoofd was bedekt met een dikke laag geronnen bloed. Alleen de haarslierten die op het water dreven, hadden lichte tinten.

De sfeer van de scène met het meisje was eigenlijk helemaal niet angst-aanjagend. Niet angstaanjagender dan wanneer ze niet in het water had gelegen. De geluiden van het bos waren dezelfde als altijd. Het licht stroomde op dezelfde manier tussen de bomen neer als altijd wanneer de zon op dit uur van de dag scheen. Het water bewoog stilletjes om haar heen, en het oppervlak werd alleen verstoord door een libelle die af en toe neerstreek en kleine rimpelingen op het water verspreidde. De verandering was begonnen, en uiteindelijk zou ze één worden met het bos en het water. Als ze niet werd gevonden, zou de natuur haar gang gaan en haar in zich opnemen.

Nog wist niemand dat ze weg was.

‘Denk je dat je moeder een witte jurk gaat dragen?’ vroeg Erica, en ze draaide zich in het tweepersoonsbed om naar Patrik.

‘Grappig hoor,’ zei hij.

Erica lachte en porde hem in zijn zij.

‘Waarom heb je er zoveel moeite mee dat je moeder gaat trouwen? Je vader is al jaren hertrouwd en dat vind je toch ook niet raar?’

‘Ik weet dat ik me aanstel,’ zei Patrik, en hij schudde zijn hoofd terwijl hij zijn benen over de rand van het bed zwaaide en zijn sokken begon aan te trekken. ‘Ik mag Gunnar graag en ik ben blij dat mijn moeder iemand heeft gevonden...’

Hij ging staan en trok zijn spijkerbroek aan.

‘Ik denk dat ik gewoon aan het idee moet wennen. Mijn moeder is zo lang ik me kan herinneren alleen geweest en een diepgaande analyse zou waarschijnlijk uitwijzen dat er zo’n moeder-en-zoonding speelt. Het voelt gewoon... raar... dat mijn moeder een... liefdesleven zou hebben.’

‘Je bedoelt dat je het raar vindt dat zij en Gunnar met elkaar naar bed gaan?’

Patrik sloeg zijn handen voor zijn oren.

‘Hou op!’

Erica gooid lachend een kussen in zijn richting. Dat kwam meteen terug, en toen brak er oorlog uit. Patrik stortte zich op haar, maar even later veranderde het worstelen in strelen en hun ademhaling werd zwaarder. Ze reikte naar de knopen van zijn spijkerbroek en begon de bovenste los te maken.

‘Wat zijn jullie aan het doen?’

Toen ze Maja’s heldere stem hoorden, stopten ze en draaiden zich om naar de deuropening. Maja was niet alleen, ze werd geflankeerd door haar tweelingbroertjes, die met een vrolijk gezicht hun ouders gadesloegen.

‘We waren elkaar aan het kietelen,’ zei Patrik buiten adem, en hij stond op.

‘Je moet die haak nu echt gauw op de deur zetten!’ siste Erica, en ze trok het dekbed over zich heen om haar bovenlichaam te bedekken.

Ze ging rechtop zitten en slaagde erin naar de kinderen te glimlachen.

‘Als jullie beneden het ontbijt klaarzetten, komen wij er zo aan.’

Patrik had inmiddels de rest van zijn kleren aangetrokken en duwde de kinderen voor zich uit.

‘Als je de haak zelf niet kunt vastschroeven, vraag dan of Gunnar het wil doen. Hij staat altijd klaar met zijn gereedschapskist. Tenzij hij natuurlijk andere dingen te doen heeft met je moeder...’

‘Hou op,’ lachte Patrik, en hij liep de kamer uit.

Met een glimlach op haar lippen ging Erica weer liggen. Ze kon nog even blijven luieren voordat ze moest opstaan. Een van de voordelen van eigen baas zijn was dat je geen vaste werktijden had, maar het was tegelijk een van de nadelen. Als schrijver moest je karakter en zelfdiscipline hebben, en het was soms best eenzaam. Toch hield ze van haar werk; ze vond het heerlijk om te schrijven, om de verhalen en lotgevallen die ze wilde schilderen leven in te blazen, om te graven en te onderzoeken en te proberen uit te zoeken wat er eigenlijk was gebeurd en waarom. Ze was momenteel met een zaak bezig waar ze al heel lang haar tanden in had willen zetten. De zaak van de kleine Stella, die door Helen Persson en Marie Wall was ontvoerd en vermoord, had iedereen in Fjällbacka diep geraakt en deed dat nog steeds.

En nu was Marie Wall terug. De beroemde Hollywoodster was in Fjällbacka voor de opnames van een film over Ingrid Bergman. Het hele dorp gonsde van de geruchten.

Iedereen had de meisjes, of hun familie, gekend en iedereen was die middag in juli 1985 even ontzet geweest toen Stella’s lichaam in het bosmeertje was gevonden.

Erica ging op haar zij liggen en vroeg zich af of de zon destijds even warm had geschinen als vandaag. Als ze straks naar haar werkkamer ging, zou ze dat controleren. Maar dat kon nog even wachten. Ze sloot haar ogen en doezelde weg bij het geluid van de stemmen van Patrik en de kinderen beneden in de keuken.

Helen boog zich naar voren en liet haar blik ronddwalen. Ze steunde met haar bezwete handen op haar knieën. Een persoonlijk record vandaag, hoewel ze later was vertrokken dan anders.

De zee lag blauw en helder voor haar, maar in haar binnenste woedde een storm. Helen rekte zich uit en sloeg haar armen om zich heen; ze kon niet stoppen met beven. 'Er liep iemand over mijn graf,' zei haar moeder vroeger altijd. En zo was het misschien. Niet dat er iemand over háár graf liep. Maar over een graf.

De tijd had zijn sluier over het verleden gelegd; de herinneringen waren heel vaag. Wat ze zich kon herinneren waren de stemmen, die precies wilden weten wat er was gebeurd. Ze zeiden keer op keer hetzelfde, tot ze uiteindelijk niet meer wist wat hun waarheid was en welke de hare.

Destijds had ze gedacht dat het onmogelijk zou zijn om terug te keren, om hier een bestaan op te bouwen. Maar het gefluister en geschreeuw was in de loop van de jaren steeds meer afgenomen; het was veranderd in een zacht gemompel, en uiteindelijk volledig verstomd. Ze had het gevoel gehad weer een natuurlijk onderdeel van het bestaan te zijn.

Maar nu zouden de praatjes weer beginnen. Alles zou worden opgehaald. En zoals zo vaak in het leven vielen de gebeurtenissen samen. Sinds ze een paar weken geleden een brief van Erica Falck had ontvangen waarin die vertelde dat ze een boek schreef en Helen graag wilde ontmoeten, deed ze bijna geen oog meer dicht. Ze had jaren zonder slaaptabletten gekund, maar nu had ze een herhaalrecept moeten aanvragen. Zonder de tabletten had ze het andere nieuws waarschijnlijk niet aangekund: Marie was teruggekomen.

Er was dertig jaar verstreken. Rustig en zonder gedoe hadden James en zij hun leven geleefd, en ze wist dat James het zo wilde. Uiteindelijk zullen de praatjes verstommen, had hij gezegd. En hij

had gelijk gekregen. Hun donkere momenten gingen snel voorbij, als zij er maar voor zorgde dat alles soepel liep. En ze had de herinneringen weg kunnen houden. Tot nu. De beelden flitsten heen en weer. Maries gezicht stond haar heel duidelijk voor de geest. En Stella's blijde glimlach.

Helen richtte haar blik weer naar de zee en probeerde de spaarzame golven te volgen. Maar de beelden lieten haar niet los. Marie was terug, en met haar de ondergang.

'Kunt u me vertellen waar het toilet is?'

Sture van de kerkgemeente keek bemoedigend naar Karim en de andere aanwezigen die in het asielzoekerscentrum in Tanumshede bijeen waren voor de Zweedse les.

Iedereen herhaalde de zin zo goed hij kon: 'Kunt u me vertellen waar het toilet is?'

'Wat kost deze?' vervolgde Sture.

Het koor weer: 'Wat kost deze?'

Karim vond het moeilijk om de geluiden die Sture voorin bij het bord uitbracht in verband te brengen met de tekst voor zich. Alles was zo anders. De letters die ze moesten duiden, de geluiden die ze moesten vormen.

Hij keek om zich heen en zag een dapper groepje van zes personen. De anderen speelden met een bal in de zon of lagen in de huisjes. Sommigen probeerden de dag en de herinneringen weg te slapen, terwijl anderen mailden met achtergebleven vrienden en familieleden die nog steeds bereikbaar waren, of rondsurfden op diverse nieuwssites. Niet dat er zoveel informatie beschikbaar was. De regering verspreide alleen maar propaganda, en het was voor de internationale persbureaus niet makkelijk om eigen correspondenten te sturen. Karim was in zijn vorige leven zelf journalist geweest en hij wist hoe moeilijk het was om aan betrouwbaar en actueel nieuws te komen in een oorlogsland dat zowel van binnenuit als van buitenaf zo verscheurd was als Syrië.

'Wat aardig dat u ons hebt uitgenodigd bij u thuis te komen.'

Karim snoof. Dat was een zin die hij nooit zou gebruiken. Als hij iets snel had geleerd, dan was het wel dat Zweden gereserveerd waren.

Ze hadden helemaal geen contact met Zweedse mensen, behalve met Sture en de medewerkers in het asielzoekerscentrum.

Het was alsof ze in een klein land binnen het land waren terechtgekomen, geïsoleerd van de buitenwereld. Ze hadden alleen elkaar. En hun herinneringen aan Syrië. De goede, maar vooral de slechte. Die velen steeds opnieuw beleefden. Zelf probeerde Karim alles te verdringen. De oorlog die er elke dag was. De lange reis naar het beloofde land in het noorden.

Hij had het gered. Net als zijn geliefde Amina en hun juweeltjes van kinderen, Hassan en Samia. Dat was het enige wat telde. Het was hem gelukt hen in veiligheid te brengen, hun een kans op een toekomst te geven. De lichamen die in het water dreven drongen zich in zijn dromen op, maar als hij zijn ogen opende waren ze weg. Hij en zijn gezin waren hier. In Zweden. En daar ging het om.

‘Hoe zeg je seks met iemand willen?’

Adnan lachte om zijn eigen woorden. Hij en Khalil waren de jongsten hier. Ze zaten naast elkaar en hitsten elkaar op.

‘Een beetje respect graag,’ zei Karim in het Arabisch, en hij keek de jongens boos aan.

Hij haalde verontschuldigend zijn schouders op naar Sture, die licht knikte.

Khalil en Adnan waren hier op eigen houtje naartoe gekomen, zonder familie, zonder vrienden. Het was hun gelukt Aleppo te ontvluchten voordat het te gevaarlijk werd om weg te komen. Vluchten of blijven. Het was allebei levensgevaarlijk.

Karim was niet echt boos, ondanks hun duidelijke gebrek aan respect. Het waren kinderen. Bang en alleen in een vreemd land. Stoerheid was het enige wat ze hadden. Alles was hun vreemd. Karim praatte na de les meestal even met hen. Hun families hadden elke cent die ze bezaten bij elkaar gelegd om hun de kans te geven hier te komen. Er drukte een zware last op de schouders van deze jongens. Ze waren niet alleen in een vreemd land terechtgekomen, ze moesten ook zo snel mogelijk een leven zien op te bouwen waarmee ze hun families uit de oorlog konden redden. Maar hoewel hij hen begreep, was het onacceptabel om respectloos te zijn jegens hun nieuwe vaderland. Hoe bang de Zweden ook voor hen waren, ze hadden hen wel

welkom geheten. Hun een dak boven het hoofd en eten gegeven. En Sture probeerde hun in zijn vrije tijd te leren hoe ze konden vragen wat dingen kostten en waar het toilet was. Karim begreep de Zweden misschien niet, maar hij was wel eeuwig dankbaar voor wat ze voor zijn gezin hadden gedaan. Niet iedereen deelde die opvatting, en de mensen die hun nieuwe land niet respecteerden verpestten het voor de anderen en zorgden ervoor dat de Zweden alle vluchtelingen met achterdocht bekeken.

‘Wat is het mooi weer vandaag,’ zei Sture met duidelijke stem bij het bord.

‘Wat is het mooi weer vandaag,’ herhaalde Karim, en hij glimlachte naar Sture.

Na twee maanden in Zweden begreep hij waarom de Zweden zo dankbaar waren als de zon scheen. ‘Wat een pokkenweer’ was een van de eerste Zweedse zinnen die hij had geleerd.

‘Hoe vaak denk je dat je op die leeftijd seks hebt?’ zei Erica, en ze nam een slok van haar mousserende wijn.

Anna moest zo hard lachen dat de andere gasten van Café Bryggan begonnen te staren.

‘Ben je nu echt serieus? Loop je over dat soort dingen na te denken: hoe vaak Patriks moeder seks heeft?’

‘Ja, maar wel vanuit een breder perspectief,’ zei Erica, terwijl ze nog een hapje van de zeevruchtenschotel nam. ‘Hoelang duurt een goed seksleven? Raak je ergens onderweg de belangstelling kwijt? Wordt je libido vervangen door een onweerstaanbare zin om kruiswoordraadsels of sudoku’s op te lossen en chocola te eten, of blijft die constant?’

‘Je bedoelt dus...’

Anna schudde haar hoofd en leunde achterover op haar stoel in een poging een comfortabele houding te vinden. Erica kreeg een brok in haar keel toen ze naar haar keek. Het was nog niet zo lang geleden dat ze dat verschrikkelijke auto-ongeluk hadden gehad, waarbij Anna het kindje dat ze verwachtte had verloren. De littekens in haar gezicht zouden er altijd zijn. Maar nu zou ze binnenkort bevallen van de liefdesbaby van haar en Dan. Het leven zat echt vol verrassingen.

‘Denk je bijvoorbeeld dat...’

‘Als je het waagt om nu “mama en papa” te zeggen, ben ik hier weg,’ zei Anna, en ze stak een hand op. ‘Daar wil ik niet eens aan denken.’

Erica grijnsde.

‘Oké, ik zal mama en papa niet als voorbeeld nemen, maar hoe vaak denk je dat Kristina en Bob de Bouwer het doen?’

‘Erica!’ Anna sloeg haar handen voor haar gezicht en schudde opnieuw haar hoofd. ‘En je moet ermee ophouden die arme Gunnar Bob de Bouwer te noemen alleen maar omdat hij toevallig aardig en handig is.’

‘Oké, laten we het over de bruiloft hebben. Ben jij ook gevraagd om haar advies te geven over de jurk? Ik mag toch hopen dat ik niet in mijn eentje met een uitgestreken gezicht mijn mening hoeft te geven als zij de ene vreselijke tutcreatie na de andere laat zien.’

‘Wees maar niet bang, ze heeft mij ook gevraagd,’ zei Anna, terwijl ze probeerde zich naar voren te buigen om een hap van haar boterham met garnalen te nemen.

‘Waarom leg je die boterham niet op je buik?’ stelde Erica met een glimlach voor. Dat kwam haar op een boze blik van Anna te staan.

Hoewel Dan en Anna heel erg naar de baby verlangden, was het in deze zomerhitte geen pretje om zwanger te zijn, en Anna’s buik was, op z’n zachtst gezegd, enorm.

‘Maar kunnen we haar niet een beetje sturen? Kristina heeft een prachtig figuur. Ze heeft een smallere taille en mooiere borsten dan ik – ze durft het alleen nooit te laten zien. Ze zou er geweldig uitzien in een kanten kokerjurk met decolleté!’

‘Laat mij erbuiten als je Kristina een make-over wilt geven,’ zei Anna. ‘Ik zal zeggen dat ze er fantastisch uitziet, wat ze ook aantrekt.’

‘Lafaard.’

‘Zorg jij nu maar voor jouw schoonmoeder, dan zorg ik voor de mijne.’

Anna nam genietend een hap van haar boterham.

‘Ja, Esther is inderdaad vreselijk lastig,’ zei Erica, en in gedachten zag ze Dans lieve moeder voor zich, die nooit de minste kritiek of een afwijkende mening zou uiten. Dat wist Erica uit eigen ervaring, omdat ze in een ver verleden zelf een relatie met Dan had gehad.

‘Nee, je hebt gelijk, ik bof echt met haar,’ zei Anna, en ze vloekte toen ze de boterham op haar buik liet vallen.

‘Dat geeft niet, joh. Door die enorme memmen ziet toch niemand dat je een vlek op je buik hebt,’ zei Erica, wijzend naar Anna’s G-cup.

‘Hou je mond.’

Anna veegde zo goed ze kon de mayonaise van haar jurk. Erica boog zich naar voren, nam het gezicht van haar zus tussen haar handen en kuste haar op de wang.

‘Wat was dat nou?’ zei Anna verbaasd.

‘Ik hou van je,’ zei Erica alleen maar, en ze hief haar glas. ‘Op ons, Anna. Op jou en mij en onze gekke familie. Op alles wat we hebben meegemaakt, op alles wat we hebben overleefd, en op het feit dat we geen geheimen meer voor elkaar hebben.’

Anna knipperde een paar keer met haar ogen en hief toen haar glas met cola en proostte met Erica.

‘Op ons.’

Heel even meende Erica een donkere glans in Anna’s ogen te zien, maar het volgende moment was die weer verdwenen. Ze had het zich vast verbeeld.

Sanna boog zich over de boerenjasmijn en snoof de geur op. Die kalmeerde haar niet zoals anders. Klanten bewogen om haar heen, tilde potten op en schepten tuingrond in kruiwagens, maar ze merkte het nauwelijks. Het enige wat ze voor zich zag, was de valse glimlach van Marie Wall.

Sanna kon niet geloven dat ze terug was. Na al die jaren. Alsof het niet genoeg was Helen in het dorp te moeten tegenkomen, naar haar te moeten knikken.

Ze had geaccepteerd dat Helen in de buurt woonde, dat ze haar elk moment tegen het lijf kon lopen. Ze kon de schuld in Helens ogen zien, kon zien hoe die haar elk jaar steeds meer verteerde. Maar Marie had nooit enig berouw getoond; haar glimlachende gezicht stond in alle roddelbladen.

En nu was ze terug. Valse, mooie, lachende Marie. Op de basisschool hadden ze bij elkaar in de klas gezeten, en terwijl Sanna jaloers naar Maries lange wimpers en lange krullende blonde haar had geke-